

Отже, українська народна фізична культура знайшла своє місце в кожній сфері людської діяльності, а саме: під час релігійно-культурних свят, під час побутових свят, під час господарської діяльності та дозвілля, буденного життя. Кожний засіб української народної фізичної культури знаходить своє місце в усіх сферах людської діяльності. Гра, забава, розвага, фізична вправа, боротьба, танець, способи загартування та вимоги гігієни, фольклор є засобами народної фізичної культури. Кожен з них має свої особливості, які й відрізняють їх один від одного.

В подальшому планується дослідження історико-педагогічних процесів України.

Література

1. Гуцульщина: історико-етнографічне дослідження / П. І. Арсенич, М. І. Базак, Е. Болтарович та ін. – К.: Наук. думка.
2. Етимологічний словник української мови: У 7 т., Т. 1.— К.: Наук. думка, 1982. – 240 с.
3. Килимник С. Український рік у народних звичаях в історичному освітленні. Т. І. Зимовий цикл. – Вінніпег, 1955.
4. Ковальчук О В. Українське народознавство: Книга для вчителів. – К.: Освіта, 1992.
5. Суховерська Л. Рухливі забави й гри. – К., 1985.
6. Франко Т. Історія й теорія руханки. – Львів, 1923.

УДК 111:004

Атаманчук Ю.М.

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

***Анотація.** У статті розкриваються механізми державного управління освітою в умовах інформаційного суспільства, з'ясовано передумови й чинники такого управління. Автором обґрунтовано проблеми, що виникають в управлінні освітою в процесі переходу до інформаційного суспільства.*

***Аннотация.** В статье раскрываются механизмы государственного управления образованием в условиях информационного общества, выяснены предпосылки и факторы такого управления. Автором обоснованы проблемы, которые возникают в управлении образованием в процессе перехода к информационному обществу.*

***Annotation.** In article reveals mechanisms of the government education in conditions of an information society, preconditions and factors of such management are found out. The author proves problems that arise in management of education during transition to an information society.*

Державне управління в умовах інформаційного суспільства та державне управління освітою в інформаційному суспільстві є ключовими поняттями при переході від індустріального суспільства до інформаційного. Зміст поняття “інформаційне суспільство” та його вплив на розвиток людства в наш час є досить суттєвими, тому і постають питання щодо забезпечення державного управління освітою в сучасних умовах, питання державної політики у цій сфері та особливостей здійснення державного управління освітою в умовах інформаційного суспільства.

Доцільність окремого дослідження державного управління освітою, умов формування та реалізації освітньої політики в інформаційному суспільстві є заповненням суттєвої прогалини у дослідженні проблем формування та реалізації державної політики в галузі освіти в сучасних умовах. Поняття “інформаційне суспільство” все ширше використовується в науці та містить у собі широкий спектр застосування.

Про актуальність обраної теми дослідження свідчать також наявні об'єктивно-суб'єктивні, внутрішні й зовнішні тенденції державного управління освітою в умовах інформаційного суспільства та необхідність забезпечення для громадян України доступності до освіти за допомогою новітніх ІК-технологій.

Тому все це зумовлює необхідність проведення дослідження щодо державного управління освітою в умовах інформаційного суспільства та реалізації державної політики у сфері освіти України.

Протягом останніх років в Україні реалізуються міжнародні програми, проекти щодо реформування, трансформації, формування пріоритетних напрямів розвитку освіти. Вийшли в світ наукові праці зарубіжних та вітчизняних авторів, в яких розпочата робота з вивчення механізмів, засобів втілення на практиці державної освітньої політики. Над розробкою цієї теми працюють Б.Вульфсон [1], А.Гук [2], О.Дем'янчук [3], Г.Сафаргалієв [5] та ін.

Зокрема, Б.Вульфсон проаналізував тенденції розвитку освітнього ринку в сучасних умовах, А.Гук розглянув основні тенденції світового ринку інформаційних технологій крізь призму правового регулювання, О.Дем'янчук розглянув проблему вищої освіти в умовах глобалізації.

Постала необхідність дослідження аспектів інформаційного суспільства та державного управління освітою в сучасних умовах, зокрема, формування освітньої політики на загальнодержавному рівні щодо реалізації державної освітньої політики, а також особливостей її реалізації в Україні.

Проаналізувати концептуальні засади державного управління освітою в інформаційному суспільстві та обґрунтувати модель управління.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання: перше, проаналізувати фактори виникнення поняття “інформаційне суспільство”, його вплив на суспільний розвиток, процеси глобалізації та управління в сучасних умовах; друге, визначити особливості державного управління освітою в умовах інформаційного суспільства та обґрунтувати модель управління.

Сьогодні людство опинилося на межі глобальних змін: на рівні особистості, людських спільнот, організацій, суспільств та міжнародного співтовариства в цілому. Цей процес проявляється в усіх сферах людського буття, людських відносинах, у відносинах у системі людина – природа. Людство опинилося сьогодні в глобальній кризі, розгляду оптимального виходу із якої присвячуються багато наукових досліджень, розробок, проєктів, одним з яких є й теорія інформаційного суспільства.

Термін “інформаційне суспільство” посів чільне місце в лексиконі зарубіжних державних діячів різного рівня. Саме з ним пов'язують майбутнє своїх країн багато керівників. Найбільш чітко це проявилось в діяльності адміністрації президента США (національна інформаційна інфраструктура), Ради Європи (інформаційне суспільство), Канади, Великобританії (інформаційна магістраль) [2, 17]. Не відстають у розробці відповідних програм і концепцій розвитку інформаційних і телекомунікаційних технологій інші держави Європейського Співтовариства, азіатські країни.

Управління в умовах інформаційного суспільства відрізняється від суспільства, у якому домінують традиційна промисловість і сфера послуг, тим, що управління інформацією, знаннями, інформаційними послугами і всіма галузями, пов'язаними з управлінням, змінюється швидкими темпами, таке управління стає домінуючим в економічному та соціально-політичному розвитку.

Узагальнюючи це, можна наступним чином представити базові риси цього типу організації управління:

- визначальним фактором громадського життя в цілому є теоретичне знання. Економічні і соціальні функції капіталу переходять до сфери управління інформацією. Як наслідок суттю соціального та державного управління є інститут як центр виробництва, переробки і нагромадження управлінських знань. Промислова корпорація втрачає свою визначальну роль;

- рівень знань, а не власність має стати визначальним фактором управлінської діяльності. Привілейований прошарок утворюють інформовані управлінці. Як наслідок вогнище соціальних конфліктів переміститься з економічної сфери у сферу культури. Результатом стане розвиток нових і занепад старих соціальних та політичних інститутів;

– інфраструктурою інформаційного суспільства є нова “інтелектуальна”, а не “механічна” техніка. Соціальна та політична організація та інформаційні технології утворюють “симбіоз”. Суспільство вступає в “технотронну еру”, коли соціальні та політичні процеси стають програмованими [3, 57].

Таке інформаційне суспільство ще ніде не відбулося. На зміну корпораціям прийде інститут як база нового суспільства, академічне знання інтегрується в процес капіталістичного виробництва.

Аналізуючи світові тенденції державного управління в умовах інформаційного суспільства, розглянемо досвід США як безсумнівного лідера в галузі комп’ютеризації й інформатизації державного управління. США відносять до числа країн, що побудували інформаційне суспільство на підставі трьох критеріїв: 1) більше 50% трудового населення країни зайнято виробництвом інформації і інформаційними послугами; 2) збудована система глобальної комунікації для забезпечення доступу до інформаційних ресурсів; 3) затверджений “культ” знань, тобто всіляко підтримується і заохочується усвідомлена необхідність підвищення рівнів утворення, кваліфікації та інформаційної культури [1].

Говорячи про перспективи, що відкриваються перед Україною з переходом до державного управління в умовах інформаційного суспільства, виникає багато проблем у пристосуванні, в адаптації політичної культури до використання інформації в сучасних українських умовах.

Ми перебуваємо в епіцентрі комунікаційної революції, що радикально змінює наш спосіб життя і роботи. Однак ні населення, ні соціальні інститути, ні велика частина ділового та бізнес-світу до нових технологій не підготовлені.

Пріоритетом до переходу державного управління в умовах інформаційного суспільства є освітньо-наукова галузь, а саме управління освітою в інформаційному суспільстві. Така думка присутня у свідомості та культурі в більшості країн Європи та США. Суть у тому, щоб поставити засоби інформації та інформаційні служби в центр програми реформ, скористатися потенційними благами конвергенції засобів інформації в мультимедійному середовищі, що обіцяє: збільшення продуктивності економіки, зростання числа робочих місць, поліпшення якості знань і підвищення рівня плюралізму.

Виділимо ряд заходів для реалізації концепції переходу до управління освітою в умовах інформаційного суспільства:

- проведення економічних і структурних реформ в освітньо-науковій галузі з метою створення обстановки відкритості, ефективності, конкуренції і використання нововведень, що доповнювалися б заходами для адаптації на ринках праці, розвитку людських ресурсів і забезпечення соціальної згоди;

- раціональне використання наукових досягнень, що сприяє більш точному плануванню і використанню переваг нових інформаційних технологій;

- розробка та застосування інформаційних мереж, що забезпечують швидкий, надійний, безпечний доступ на ринок освітньо-наукових конкуренцій і відповідних нововведень до мережних технологій, їх обслуговування і застосування;

- розвиток людських ресурсів, здатних відповідати сучасним освітньо-управлінським вимогам, їх довічного навчання і задоволення зростаючого попиту на фахівців в області ІТ;

- активне використання ІТ в управлінні освітою, надання в режимі on-line послуг, необхідних для підвищення рівня державно-громадського управління.

Для переходу науково-освітньої галузі України до управління в умовах інформаційного суспільства потрібно 10-15 років. Перехід суттєво відрізнятиметься від умов, характерних для розвинених країн, і, отже, вимагатиме визначення шляху, властивого тільки Україні. Досвід показує, що кожна країна рухається до інформаційного суспільства своїм шляхом, зумовленим сформованими політичними, соціально-економічними і культурними умовами.

У світі існує ряд науково-освітніх мереж – NOM або NREN (від National Research and Education Network): Internet2, JANET, UKERNA, SURFnet, DFN, GARR, RedIRIs, SWITCH TA GEANT. Усі вони були збудовані й використовуються для:

- підвищення ефективності національних систем науки й освіти;
- підвищення інтелектуального потенціалу країни.

НОМ – це інформаційно-комунікаційна інфраструктура забезпечення відкритого доступу її користувачів до сучасних фундаментальних, науково-практичних, прикладних, науково-популярних, освітніх, управлінських інформаційних ресурсів.

Головним пріоритетом НОМ є сприяння розвитку навчального й наукового процесу шляхом полегшення й підвищення ефективності доступу до інформаційних ресурсів.

Головною ознакою НОМ є концепція відкритих систем, оскільки НОМ формується в процесі інтеграції незалежних один від одного інформаційних ресурсів, внаслідок чого всім користувачам та творцям забезпечується гарантована незалежність.

Концепція відкритих систем вимагає від усіх НОМ безумовної орієнтації на міжнародні стандарти для гарантії надійності, саморозвитку й інформаційної безпеки.

Інформаційні ресурси формуються на основі затвердженої єдиної кваліфікованої та редакційної політики з контролем її виконання на всіх базових вузлах та стосовно всіх – замовлених чи зніційованих – авторських матеріалів.

Глобалізація проявляється і в управлінському процесі. Створені на основі ІТ елементи міжнародного управління фінансовими, мовними, інформаційними, технічними і технологічними процесами відіграли важливу роль у формуванні й реалізації концепції віртуального управління, регламентованого доступу до управлінських мереж.

Структурно державне управління освітою в умовах інформаційного суспільства може складатися з таких обов'язкових систем:

- державне управління організаційною структурою науково-освітньої галузі (включаючи фінанси, кадри, адміністративні питання тощо);
- державне управління освітньо-науковим процесом (включаючи бази даних ВНЗ, кафедр, факультетів, деканатів, курсів, студентів, успішності та ін.);
- як підсистема освітньо-наукової системи: управління дистанційним навчанням (гіпермедійні системи електронного навчання, управління підсистемою електронного навчання, інтерактивна взаємодія “учень-викладач” в асинхронному й синхронному режимах);
- державне управління відповідними освітніми послугами, включаючи управління освітніми мережами.

Система управління має включати також особисті бази даних усіх учасників управлінського процесу, які повинні зберігатися централізовано, що гарантуватиме забезпечення належного рівня інформаційної безпеки для всієї системи, а, крім того, забезпечуватиме принципи прозорості та відкритості в державному управлінні.

У підсумку Україна може виступити як носій специфічної моделі державного управління освітою в умовах інформаційного суспільства, розвитку майбутньої цивілізації, багато в чому відмінної від західного еталону. Історична наступність, національна ідентичність, відновлення моральної свідомості, утворення єдиного духовного простору країни, засноване на сучасних теоретичних розробках, – такі основні особливості обраного шляху України до інформаційного суспільства.

У новій теорії освітньої сфери відводиться особлива роль – як тієї системи специфічних відносин, що повинна виробити та пристосувати на певну державну територію стратегічні засади та тактичні засоби глобального інформаційного суспільства. Вже сьогодні ми можемо спостерігати позитивний вплив технічних засобів в освітній діяльності, що пришвидшують передачу інформації, автоматизують управлінську роботу та вивільняють час для вирішення важливих завдань у галузі освіти.

Саме це і зумовлює появу освітньої теорії інформаційного суспільства, яку можна назвати інформаційна освіта, яка представляє собою ефективне й оптимальне втілення новітніх інформаційних та комунікаційних засобів в освітню сферу. На жаль, на сьогодні в Україні впровадженню цієї теорії ще приділяється недостатньо потрібної уваги, але все попереду, тому що зараз уже самі новітні технології доводять свою ефективність та перспективи в освітній галузі.

Перспективи подальшого дослідження полягають у тому, що проблема державного управління освітою в умовах інформаційного суспільства, а особливо модель управління та засоби швидкої передачі інформації як одиниці знань в даному напрямі недостатньо вивчені.

Література

1. Вульфсон Б.Л. Стратегия развития образования на Западе на повороте XXI в. – М., 1999.
2. Гук А.И. Основные тенденции развития законодательства в образовательной сфере // Право и образование. – М., 2002. – № 5. – С. 54-62.
3. Дем'янчук О. Глобалізація вищої освіти: огляд сучасних світових проблем // Людина і політика. – 2002. – № 1. – С. 74-82.
4. Ковалевський В.О. Українське інформаційне суспільство у свідомості державних службовців // Вісн. УАДУ. – 2002. – № 4. – С. 301-305.
5. Сафаргалиев Г.К. Вузовская наука: государственная политика и законодательство / Г.К.Сафаргалиев, А.П.Бердашкевич. – Махачкала: Юпитер, 2001.
6. Тоффлер О. Третья хвиля // США – економіка, політика, ідеологія. – 1982. – № 7-11.

УДК 371.214.114-057.874:81'38

Бабенко О.А.

ФОРМУВАННЯ ІНТОНАЦІЙНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК СТАРШОКЛАСНИКІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

***Анотація.** Статтю присвячено проблемі розвитку культури усного мовлення старших школярів, зокрема формуванню їх інтонаційних умінь і навичок у процесі творення стилістично диференційованих текстів. Розглянуто основні завдання, методи, прийоми роботи з розвитку усного мовлення старшокласників на уроках української мови.*

***Аннотация.** Статья посвящена проблеме развития культуры устной речи старших школьников, в частности формированию их интонационных умений и навыков в процессе создания стилистически дифференцированных текстов. Рассмотрены основные задания, методы, приемы работы по развитию устной речи старшеклассников на уроках украинского языка.*

***Annotation.** The article is dedicate to the development of the seniorpupils' verbal speech and forming their international skills in the proces of creation of verious stylistical texts. Basic tasks and methods of work in developing of senior pupils' verbal speech during the lessons of ukrainian language were considered.*

На сучасному етапі розвитку суспільства особливої актуальності набуває проблема вироблення нових комунікативних стратегій, орієнтованих на взаємопорозуміння людей, створення позитивної атмосфери їх спілкування. Успіх комунікації залежить від досконалого оволодіння мовцем усіма мовними засобами: як тими, що служать для передачі змісту висловлювання, так і тими, які забезпечують його смислову єдність, служать засобом оформлення думки, передають найтонші почуття й емоції. Серед останніх важлива роль належить інтонації.

Інтонація є тим мовленнєвим засобом, що може значною мірою сприяти покращенню комунікативних стосунків співбесідників, доповнити або й повністю усунути змістові недоліки мовлення, виявити справжній намір мовця. Інтонаційно виразне мовлення допомагає повніше висловити думку, привернути увагу слухача, викликати в нього інтерес до співбесідника, свідчить про розуміння мовцем завдань свого мовлення в конкретній ситуації спілкування, що в цілому сприяє формуванню високої мовної культури та комунікативної компетентності особистості.